

L'estrany **enigma** de Majòrica

L'emblemàtica empresa mallorquina de perles, Majòrica, viu una estranya crisi que ningú no sap com acabarà. De ser la puntera en el sector joier de tot l'estat a trobar-se a punt de tancar. Aquesta és la història de l'enigma, fins avui.

Avui és per a mi un dia molt feliç", va dir el que aleshores era president de les Illes Balears, i avui ministre, Jaume Matas, quan presentà la venda de l'empresa Majòrica a un grup internacional d'inversions, el Grup Alfa. Això era l'any 1998. Només tres anys després, Majòrica feia expedient de regulació d'ocupació. La crisi queia com una llosa sobre una empresa que de sempre havia tengut grans beneficis i una solidesa empresarial contrastada.

La setmana passada, els encara propietaris de Majòrica anunciaven que "un grup", que no volgueren identificar, està interessat en la compra de l'empresa mallorquina de perles. Els sindicats, però, ja prou escalivats després de quasi un any de crisi, no es volen creure res. Com deia un sindicalista, "qui sap si tot és una cortina de fum per guanyar temps i en tornar de vacances ens trobam amb les portes tancades". El drama afecta gairebé cinc-centes persones. Més de quatre-centes a la ciutat mallorquina de Manacor, i una vuitantena llarga a Barcelona i Vic.

La felicitat que expressava Jaume Matas l'any 1998 s'ha convertit en amargues llàgrimes d'impotència i ràbia per aquest mig miler de famílies que no entenen res de res. Que saben que fins fa no res la seva empresa guanyava més d'un milió d'euros anual i que de la nit al matí es troba amb un deute d'uns 42 milions a un grup de bancs, i que perd diàriament 12.000 euros.

Un enigma estrany que ningú no acaba d'entendre, de potencials conseqüències nefastes que el Govern balear intenta evitar.

La compra. La pàgina web de Majòrica assegura que l'any de la compra per part del grup inversor internacional, el Grup Alfa, l'empresa era la primera de tot el sector joier de l'estat en volum de facturació, que en aquell any 1998 arribaria als 7.000 milions de pessetes (42 milions d'euros). La seu central de l'empresa era a Barcelona. La planta de producció i la botiga de venda directa a vora de la fàbrica, a Manacor (Mallorca), i els centres de recol·lecció i tractament dels "productes naturals marins", a les Illes Canàries, mentre que els estoigs es fabriquen a Vic (Catalunya).

Una activitat febril que responia a un mercat internacional que estimava Majòrica. Només una dada per argumentar-ne l'èxit: un milió de persones passa anualment pel seu centre de producció i venda a Manacor. Gent d'arreu d'Europa, Estats Units i Àsia. Unes vendes que s'incrementaven any rere any. Del total, fins a un 60% a tot l'estat i el 40% restant a Europa i als Estats Units, on tenia una xarxa de comercialització. Una autèntica joia d'empresa. Un caramel. Però aleshores, per què es ven el 1998?

Cal entendre, primer de tot i per valorar la importància de l'empresa, que Majòrica és un "emblema" econòmic de Mallorca, tot i que la seva central se situï a Barcelona. Al marge de les xifres de venda i del nom, conegut arreu del món, l'impacte de Majòrica en una comarca industrial, com és Manacor, i en la seva història és evident. No debades l'empresa va ser fundada l'any 1890. Segons la informació de la pàgina web de l'empresa, en aquells anys començaven a aparèixer en el comerç joier internacional les perles conreades japoneses. Majòrica va néixer per "descobrir una

perla que fos tan perfecta com la natural però creada per l'home, una perla nova i diferent a totes les conegudes". Òbviament no es tracta tant de "descobrir" com de fabricar. En qualsevol cas, l'èxit acompanyà l'aposta de les perles Majòrica. Sobretot a partir del boom turístic. La visita a la planta de producció era, i és, obligada per a centenars i centenars de milers de turistes. Un milió anual és una xifra enorme que dóna idea del potencial i de la realitat de l'empresa. Tot plegat –potència econòmica, nom, prestigi, coneixement internacional, importància per la comarca de Manacor...– confereix a Majòrica el caràcter d'emblema mallorquí. Una empresa que durant la dècada dels noranta era un orgull. Però hi havia quelcom amagat darrere de les xifres, reals, de l'esplendorós present.

Segons les fonts consultades en el Govern balear, Majòrica es trobava en el que es podria anomenar com una cruïlla. La dispersió geogràfica començava a implicar costos considerables. La comercialització, que havia estat bona, començava a deixar de ser-ho. Carregava, en fi, amb una sèrie de problemes productius que, si bé no es pot dir que fossin cap greu amenaça, sí que aconsellaven introduir-hi canvis. I va ser llavors que la propietat de l'empresa decidí vendre. "En el millor moment possible per a obtenir el màxim rendiment de la venda", digueren gràficament les fonts governamentals consultades.

Les opcions de venda eren diverses. Algunes ofertes de compra provenien d'empreses industrials coneixedores del mercat propi de Majòrica, o bé del complementari. Cap d'elles arribà, però, a la xifra que ofería el grup d'inversions Alfa, el qual és bàsicament nord-americà però amb presència a nombrosos indrets del món. El Grup Alfa posà sobre la taula 10.000 milions de pessetes. Dit i fet. Majòrica passava d'unes mans a les altres.

Aleshores comença tot el procés que el Govern de Balears qualificà com el producte d'una compra-venda "absolutament original", en valoració feta per a aquest setmanari.

Segons el director general balear de Treball, Fernando Galán, la compra es

La precària situació econòmica que des de fa uns anys travessa Majòrica ha incitat alguns inversors estrangers a especular-hi. L'empresa insignia de Manacor viu el seu pitjor moment.

fa seguint una estratègia financerament molt intel·ligent, vist des dels interessos del grup inversor. El Grup Alfa aporta directament 6 milions d'euros. Crea una empresa, Perlas de Manacor, que aconsegueix un crèdit consorciat amb diversos bancs –el principal dels quals és el Santander– per valor de 42 milions d'euros. Perlas de Manacor és la que adquireix Majòrica, via fusió. El Grup Alfa fa un préstec a la Majòrica fusionada de 12 milions d'euros. Total, més de 60 milions d'euros. Segons Galán, "el dia anterior Majòrica guanyava més d'un milió d'euros i l'endemà tenia un deute de 54 milions d'euros".

Com s'explica que els bancs validessin, amb l'enorme crèdit, l'operació? Doncs perquè Majòrica aixecava una confiança absoluta. Perquè es veia com una operació, l'any 1998, perfectament viable. Com s'ha dit, a pesar de la necessitat de canvi, ningú no dubtava de la solidesa de l'empresa i que tenia un bon futur. I, a més, perquè el Grup Alfa és molt solvent en la seva activitat.

Òbviament es tractava d'una operació típica d'un grup internacional d'inversions. Segons una de les persones que s'han reunit en diverses ocasions amb els executius del Grup Alfa, "tenen la pinta exacta de Michael Douglas a la

pel·lícula *Wall Street*: purs taurons dels negocis financers". Potser alguns els qualifiquen de taurons, d'especuladors... però el fet és que la seva feina, el seu negoci, és el que és. Busquen empreses amb dificultats, o amb ganes de vendre dels propietaris que s'oloren possibles dificultats, les estudien, valoren les possibilitats d'invertir en la compra i, tot d'una que puguin, les venen pel màxim possible. La diferència, naturalment, és el guany. El que d'altres en diran *pelotazo*. Però que és un dels grans negocis internacionals de l'economia no productiva, que en diríem. I aquest és el re de la qüestió. El Grup Alfa, com a grup d'inversors que és, no vol empreses per invertir-hi milions d'euros, o dòlars, en la seva supervivència o per millorar-ne la producció i obtenir rendiments a llarg termini. L'objectiu és el guany al mínim temps possible. Adquirir l'empresa, *netejar-la* –com es diu en l'argot– dels costos i càrregues que la fan poc agradable i, en fi, donar-li totes les característiques que la puguin fer desitjable per a altres empreses en el temps més breu possible. No es tracta d'invertir-hi a llarg termini. El seu objectiu són els guanys per als seus inversors, no l'empresa en si, que és instrument i no finalitat. Comprar,

netejar i vendre. Res més. I, segons han explicat a aquest setmanari les fonts consultades, el Grup Alfa té una guanyada fama de fer molt bé la seva feina. Així diuen que ho va fer amb la famosa La Casera, que va adquirir, netejar i després va vendre a l'empresa propietària de Schweppes, guanyant-hi en tot el procés "una enorme quantitat de diners".

Aquesta, és clar, era la idea amb Majòrica. Perquè l'empresa de perles tenia totes les característiques adequades. Solidesa, potencial de futur, ganes de vendre de la propietat, i prou ombres perquè les altres empreses –les diguem-ne "productives" que pretenen treballar a llarg termini– no la trobassin atractiva. Així que l'adquiriren. I començaren la neteja.

Segons les fonts consultades, la idea era la de sempre. Reduir costos, estructurar adequadament tot el sistema de producció i comercialització per fer-la rendible, invertir-hi l'imprescindible i, una vegada neta, vendre-la.

Però aviat se'ls va malmetre l'operació.

La crisi. Les dificultats, potser, foren més de les previstes. En tot cas, la realitat s'imposa. Hi ha préstecs al 15% d'interès. El cost financer del deute ofega l'empresa. La producció té problemes greus de manca d'eficiència. La comercialització presenta igualment dificultats. Els problemes, doncs, s'acaramullen. Canvien executius d'alta responsabilitat. Les dificultats no s'adrecen. Els rumors comencen a estendre's. La paraula crisi apareix. I l'octubre del 2001 l'empresa, que no hi veu clarament una sortida, opta per una regulació d'ocupació i eleva un pla de viabilitat al Govern balear.

Aquest pla ha pogut ser consultat per EL TEMPS. Es titula "Estudi sobre situació econòmica i viabilitat empresarial" de Majòrica, realitzat per l'empresa de Madrid SC Asesores, i explica les causes de la crisi dels últims tres anys. Segons l'assessoria han baixat les vendes, en especial la directa de la botiga que hi ha a Manacor (que arriba al 25% del total): la capacitat de producció és superior a la que seria raonable –amb

un excés de prop del 25%–; els costos de producció són massa elevats per culpa d'un procés "poc eficient"; les despeses indirectes son excessives; i, finalment, l'estructura organitzativa i de centres de treball és ineficaç per la multiplicació de seus entre Barcelona, Vic i Manacor, amb els problemes de costos de desplaçament i comunicacions que implica i, a més, "amb certa duplicitat de funcions, problemes de coordinació, amb incidència per tant en despeses de personal i eficiència". Potser la prova més gràfica de la inestabilitat del període 1998-2001 és que en aquest temps canvia fins a quatre directors generals.

Tot això condueix l'entitat assessora a la conclusió que l'empresa necessita un mínim de 1.055 milions de pessetes de fons addicionals "per no entrar en situació de suspensió de pagaments". Es constata, així mateix, que "la capacitat d'endeutament està totalment esgotada". I seguidament es passa a valorar les possibilitats de futur.

Futur. Val a dir que ningú no dubta que Majòrica pot tenir futur. La qüestió és: en mans de qui s'assegura aquest futur? Això és el que importa al Govern balear, el qual responsabilitza directament els actuals propietaris de la situació de

crisi. Des de l'executiu balear es refusa la possibilitat de concedir a Majòrica els més de 6 milions d'euros a fons perdut. "Sobretot per una raó: perquè no podem fer-ho. Les ajudes a empreses en crisi estan perfectament controlades per la Unió Europea. A més, els competidors, legítimament, estan a l'aguait. El que hem fet és ajudar, i ajudarem, en allò que podem."

I què és això? Doncs una actuació doble i coordinada per les conselleries que gestionen Eberhard Grosske (Treball i Formació) i Pere Sampol (vicepresident i conseller d'Economia, Indústria i Comerç). Però de la pretensió de donar a fons perdut 6 milions, res de res. Sampol, a preguntes del PP en el Parlament, ha reiterat moltes vegades que el Govern no pot destinar-hi aquests recursos. Al capdavant l'executiu té clar, així ho expliquen, que la situació és responsabilitat de l'empresa, que no ha volgut invertir directament a Majòrica els 12 milions d'euros que caldria, i que tan sols es mostra disposada a destinar-hi 5 milions. El Govern, diu, no pot servir d'apagafocs. Sí que pot ajudar. I això intenta. Per exemple, ha aconseguit que els bancs acceptin una moratòria de tres anys en el pagament del deute i dels interessos. Però no hi ha confiança en els actuals propietaris; oficialment, només es diu que "inspiren poca confiança".

L'opció que deixa entreveure el Govern com a sortida de futur és, com la setmana passada anuncià la direcció de Majòrica, una venda. Preferentment a una empresa industrial. Que volgués invertir en Majòrica. No una nova operació del mateix tipus. L'objectiu final del Govern és clar: "salvar una empresa que és fonamental per a molta gent i per a Manacor". Aquesta sembla l'única sortida. El raig d'esperança és l'anunciat la setmana passada. Que una empresa, potser de Catalunya, d'activitat clarament industrial, aposti per Majòrica, per fer-la viable, per invertir-hi, i per rendibilitzar-la a llarg termini. Només així Manacor evitarà perdre molts llocs de feina, si no tots, i l'economia mallorquina conservarà un dels seus emblemes empresarials més preuats.

Miquel Payeras